

บทคัดย่อ

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน แต่การใช้มาตรการควบคุมยุงลายที่ผ่านมายังไม่ได้ผลเท่าที่ควร การใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการควบคุมการระบาดของโรค ร่วมกับวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลในการกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออก และประเมินความรู้ ทักษะคติ พฤติกรรมของประชาชน และการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายหลังการพัฒนารูปแบบการใช้ข้อบัญญัติ ในการกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออก โดยการวิจัยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ วิเคราะห์สถานการณ์ของปัญหา ความต้องการ และความพร้อมในการใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระยะที่ ๒ กระบวนการสนับสนุนการออกข้อบัญญัติ และระยะที่ ๓ เป็นการประเมินผลรูปแบบการดำเนินงาน และถอดบทเรียนการดำเนินงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ องค์การบริหารส่วนตำบลแดงหม้อ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแดงหม้อ ใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออก โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้ (๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน (๒) การประชุมเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ ความรุนแรงของโรค โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม (๓) การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (๔) กระบวนการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (๕) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และ (๖) การสรุปผลการดำเนินงาน ซึ่งผลการประเมินความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมของประชาชน ภายหลังจากใช้รูปแบบดังกล่าวอยู่ในระดับดี

โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จคือ การสร้างเครือข่ายการดำเนินงานในพื้นที่ การกระตุ้นและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการทำงานเป็นทีมในชุมชน

คำสำคัญ : การกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออก, การพัฒนารูปแบบ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This action research aimed to develop local legislation model on dengue vector control and evaluated knowledge, attitude, people's behavior and index of *Aedes Aegypti* after improved local legislation model in Sub-district Administrative Organization of Dangmor. Researchers have divided into three phase. (๑) Problem in the requirements analysis phase. (๒) Supported process phase and (๓) Operational model evaluation and lesson learned phase. The participant was a voluntary local organization. The qualitative data used In-depth interview and focus group discussion and. Used questionnaire for quantitative data. The data analysis were showed on descriptive statistics and content analysis.

The findings revealed that local organization has been used local legislation included (๑) The Community Health Committee (๒) Public meeting on situation and violence of dengue fever (๓) Problem solving guide to used for local legislation. (๔) Process of local legislation (๕) Operational model evaluation and (๖) Conclusion. The key success factors were (๑) Building area network (๒) Continuously monitor and evaluate and (๓) Community Teamwork.

Key words : *dengue vector control, local legislation development,
Sub-district administrative organization*